

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ แบบมีส่วนร่วมตามมาตรฐานการดำเนินงานระดับประถมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ได้แก่ นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 1-6 จำนวน 240 คน ผู้ปกครอง จำนวน 240 คน ครูที่ทำการสอนระดับประถมศึกษา จำนวน 17 คน ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 2 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล จำนวน 4 ฉบับ ได้แก่ แบบสอบถาม แบบสังเกตพฤติกรรมการจัดการเรียนการสอน แบบสัมภาษณ์ และแบบสำรวจ การเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเอง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์แบบอุปนัย วิเคราะห์หาความถี่ ร้อยละ และการบรรยายข้อมูลตามสภาพ

สรุปผลการวิจัย

1. การประเมินด้านคุณภาพนักเรียน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 9 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้

1) นักเรียนมีความรู้ตามระดับการศึกษา ได้แก่ มีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรในแต่ละระดับชั้น ยกเว้นวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5

2) นักเรียนมีความสามารถในการใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร

3) นักเรียนมีความสามารถในการคิดและแก้ปัญหา

4) นักเรียนมีความสามารถในการแสวงหาความรู้

5) นักเรียนมีความสามารถในการปฏิบัติงานในชีวิตประจำวัน

6) นักเรียนสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้ตามวิถีทางประชาธิปไตย และเคารพ

สิทธิส่วนบุคคล ส่วนรวม ปฏิบัติตามกฎหมายระเบียบของสังคมและมีความร่วมมือร่วมใจประสานประโยชน์เพื่อส่วนรวม

7) นักเรียนมีน้ำหนักส่วนสูงตามเกณฑ์มาตรฐานและมีสุขนิสัยในการรักษาสุขภาพอนามัยและความปลอดภัย

8) นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม ที่จำเป็นในการดำรงชีวิต มีความประหยัด และปฏิบัติหน้าที่ที่ได้รับผิดชอบ ด้วยความมุ่งมั่น รอบคอบและถูกต้อง

9) นักเรียนเห็นคุณค่าอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมศิลปวัฒนธรรมและความภูมิใจในความเป็นไทย

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 1 มาตรฐาน 1 ตัวบ่งชี้

วิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5

2. การประเมินด้านกระบวนการ

2.1 การประเมินการบริหารโรงเรียน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 4 มาตรฐาน 10 ตัวบ่งชี้

1) โรงเรียนใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานอย่างมีประสิทธิภาพ มีจัดระบบข้อมูลสารสนเทศได้ครบถ้วน ถูกต้อง ตรงกับความต้องการและแผนงานของโรงเรียน เกิดจากการมีส่วนร่วมของชุมชน และมีการจัดระบบงานชัดเจน คล่องตัวในการปฏิบัติงาน

2) โรงเรียนสนับสนุนและส่งเสริมให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

3) โรงเรียนจัดกิจกรรมหลากหลายเพื่อสนับสนุนการเรียนการสอน ได้แก่ กิจกรรมทางวิชาการ บริการแนะแนว บริการสุขภาพอนามัย โภชนาการ และกิจกรรมส่งเสริมการเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรม และอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

4) โรงเรียนประสานความร่วมมือกับชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ เพื่อพัฒนาโรงเรียน และจัดกิจกรรมประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 3 มาตรฐาน 4 ตัวบ่งชี้

1) การควบคุม กำกับ ติดตามและนิเทศให้การดำเนินงานบรรลุผลตามแผน

2) การจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและประโยชน์ตอบแทนในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสม เป็นธรรม

3) โรงเรียนมีการประเมินผลการปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบและ การนำผลการประเมินไปใช้พัฒนาและพัฒนางานอยู่เสมอ

2.2 การประเมินการเรียนการสอน

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 5 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้

1) การวางแผนการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น

2) การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนรู้และทำงานร่วมกันโดยเน้นกระบวนการกลุ่ม

3) การจัดการเรียนการสอนโดยปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมและคุณลักษณะที่ดี

4) การจัดสิ่งแวดล้อมและบรรยากาศการเรียนการสอนส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้ด้วยความสุขและประสบความสำเร็จ

5) การประเมินนักเรียนครบทุกด้านอย่างต่อเนื่องด้วยเครื่องมือและวิธีการที่เหมาะสม

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 5 มาตรฐาน 5 ตัวบ่งชี้

1) การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้ฝึกคิด ปฏิบัติจริง ประเมินและปรับปรุงตนเอง

2) การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง

3) การจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชน ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

4) การจัดการเรียนการสอนให้นักเรียนได้พัฒนาความรู้ ความสามารถ และความถนัด ได้ตามศักยภาพ โดยเสริมจุดเด่นและแก้ไขจุดด้อยนักเรียนเป็นรายบุคคล

5) การจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่ออย่างหลากหลายที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียน

3. การประเมินด้านปัจจัย

ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 5 มาตรฐาน 9 ตัวบ่งชี้

1) นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อครู โรงเรียนและการเรียน

2) คุณลักษณะของครู

3) คุณลักษณะของผู้บริหารโรงเรียน

4) สภาพโรงเรียน สาธารณูปโภค และสิ่งอำนวยความสะดวก

5) แหล่งการเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น และการสนับสนุนจากชุมชน
หน่วยงานที่ไม่ใช่ต้นสังกัด

ไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน 1 มาตรฐาน 2 ตัวบ่งชี้

ความเพียงพอด้านอาคารสถานที่และแหล่งการเรียนรู้ภายในโรงเรียน

อภิปรายผล

ผลการประเมินมาตรฐานการดำเนินงานระดับประถมศึกษาของโรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่ ดังสรุปมาแล้วนั้น มีประเด็นที่จะอภิปราย ดังนี้

1. การประเมินมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียน

การประเมินมาตรฐานด้านคุณภาพนักเรียนให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของการศึกษานั้น จัดเป็นเครื่องชี้วัดให้แสดงให้เห็นถึงมาตรฐานของการศึกษาว่ามีคุณภาพมาตรฐานอยู่ระดับเดียวกันหรือไม่ และในการประเมินมาตรฐานคุณภาพนักเรียนจะประเมินคุณลักษณะอย่างรอบด้านทั้งด้านความรู้ ความสามารถ ทักษะ และคุณธรรมจริยธรรม จากผลการประเมินคุณภาพนักเรียนใน

ด้านนักเรียนมีความรู้พื้นฐานตามหลักสูตรแต่ละระดับพบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนในกลุ่มวิชาสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต กลุ่มการทำงานพื้นฐานอาชีพ กลุ่มประสบการณ์พิเศษ ร้อยละ 60 ขึ้นไป อยู่ในเกณฑ์ระดับดี ซึ่งผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ แต่วิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์ ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5 มีนักเรียนร้อยละ 65.16 และ 44.57 ตามลำดับ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนอยู่ในเกณฑ์ระดับพอใช้ ซึ่งไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดไว้ จากความสำคัญของวิชาภาษาไทยและวิชาคณิตศาสตร์ ซึ่งจัดอยู่ในกลุ่มทักษะเป็นกลุ่มวิชาที่เป็นพื้นฐานที่สำคัญของหลักสูตรระดับประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายทั่วไปในการเรียนการสอนคือ ปลูกฝังให้นักเรียนมีทักษะพื้นฐานในการเรียนรู้ คงสภาพการอ่านออกเขียนได้ และคำนวณได้ (กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, 2532 หน้า 7) เนื้อหาในวิชาภาษาไทยและคณิตศาสตร์จะมีความสัมพันธ์กับค่อนข้างสูง ในแง่ที่เป็นวิชาทักษะพื้นฐานเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้วิชากลุ่มอื่น ๆ ดังจะเห็นได้ว่า จุดประสงค์ของการเรียนการสอนวิชาภาษาไทยนั้นมุ่งเน้นให้นักเรียนมีพัฒนาการทางภาษาทั้งในด้านการฟัง พูด อ่าน และเขียนตามควรแก่วัย เห็นคุณค่าของภาษาสามารถใช้เป็นเครื่องมือสื่อความคิด ความเข้าใจ รักการอ่าน แสวงหาความรู้และมีเหตุผล ส่วนการเรียนการสอนวิชาคณิตศาสตร์นั้นก็มุ่งเน้นให้นักเรียนได้พัฒนาความสามารถในการคิด การคำนวณ สามารถนำความรู้ทางคณิตศาสตร์ไปใช้เป็นเครื่องมือในการเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ และในการดำรงชีวิตให้มีคุณภาพ จากผลการประเมินในวิชาภาษาไทยพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ นักเรียนมีปัญหาในด้านทักษะของการอ่าน และการเขียน นักเรียนจะอ่านหนังสือไม่คล่อง อ่านจับใจความไม่ได้ ในด้านทักษะการเขียนนักเรียนจะเขียนสะกดคำผิด จากปัญหาดังกล่าวสาเหตุเนื่องมาจาก นักเรียนมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อการเรียน เนื่องจากครูสอนไม่เข้าใจ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน่าเบื่อ ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2537) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการจัดการเรียนการสอนกลุ่มทักษะ (วิชาภาษาไทย และคณิตศาสตร์) ของครูดีเด่นระดับจังหวัดในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง เขียนสะกดผิดและวางวรรณยุกต์ผิดที่ เขียนกลับหน้าหลัง พูดไม่ชัด ใช้ภาษาถิ่น และไม่สนใจเรียน เบื่อหน่ายไม่รักการเรียนไม่มีสมาธิในการเรียน ดังนั้น ในการแก้ไขปัญหานี้เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ทางภาษาของนักเรียนในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ครูผู้สอนควรให้นักเรียนได้แสดงออกและมีส่วนร่วมในกิจกรรมทุกคน และให้โอกาสนักเรียนได้แสดงความคิดเห็น มีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียนสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้เอื้อต่อการเรียนรู้โดยให้มีบรรยากาศในการเรียนที่สนุก และครูควรสอนซ่อมเสริมด้วยการให้ฝึกบ่อย ๆ หรือฝึกทุกวันโดยการใช้แบบฝึก สำหรับการประเมินวิชาคณิตศาสตร์ ผลการประเมินพบว่า นักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 และ 5 มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ นักเรียนมีปัญหาในด้านการขาดทักษะ

กระบวนการและวิธีคิด ขาดทักษะการคิดคล่อง ขาดการฝึกฝน ไม่เข้าใจบทเรียนหรือเนื้อหาบางเรื่องเนื่องจากขาดทักษะการคิดรวบยอดของเรื่องที่เรียน มีปัญหาในด้านการแก้โจทย์ปัญหา เนื่องจากนักเรียนมีทักษะทางภาษาไม่ดี อ่านหนังสือไม่ออกหรือไม่คล่อง ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมวดี คำแจ้งขว (2535) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การจัดกระบวนการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ตามหลักสูตรประถมศึกษา 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 จังหวัดมุกดาหาร พบว่า ปัญหาและอุปสรรคของนักเรียนในการเรียนคณิตศาสตร์ นักเรียนขาดความพร้อมในการเรียน ขาดการคิดรวบยอด นักเรียนอ่านโจทย์ปัญหาไม่เข้าใจ เนื่องจากบทพ้องทางภาษาไทยในการอ่าน และจากผลการประเมินดังกล่าวยังพบอีกว่า ปัญหาในการเรียนคณิตศาสตร์ของนักเรียนเกิดจากครูผู้สอนจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้นักเรียนเรียนแบบท่องจำ เช่น ให้จำลักษณะโจทย์ว่าใช้วิธีการบวกหรือลบ ไม่ใช้ทักษะกระบวนการและวิธีคิดแก้โจทย์ โจทย์ อีกทั้งนักเรียนส่วนใหญ่มีความรู้และทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ต่ำ ซึ่งสิริรัตน์ ชมพันธ์ (2534) ได้กล่าวเกี่ยวกับปัญหาการเรียนการสอนคณิตศาสตร์ว่า ปัญหาจากครูผู้สอนส่วนใหญ่ให้นักเรียนเรียนโดยการท่องจำ ไม่ฝึกให้นักเรียนใช้ทักษะกระบวนการคิดวิเคราะห์แก้โจทย์ โจทย์ ส่วนปัญหานักเรียนนั้นเกิดจาก ผู้เรียนขาดประสบการณ์ ขาดการคิดรวบยอด มีความบกพร่องในการใช้ภาษาในทักษะของการอ่านขาดความเข้าใจศัพท์ทางคณิตศาสตร์และขาดการฝึกฝน ดังนั้นในการแก้ไขปัญหาก็เพื่อพัฒนาทักษะความรู้ทางคณิตศาสตร์ของนักเรียนในการจัดกระบวนการเรียนการสอนครูผู้สอนควรมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างครูกับนักเรียน กล่าวคือ การแก้ไขปัญหานั้นที่เมื่อพบข้อผิดพลาดหรือข้อบกพร่องของนักเรียน โดยการแนะนำและอธิบายข้อผิดพลาดนั้น ๆ เป็นรายบุคคลหรือเป็นกลุ่ม และครูควรฝึกทักษะการคิดคำนวณ การคิดเลขเร็วก่อนเรียนโดยให้ฝึกบ่อย ๆ ฝึกประจำ มีการสอนซ่อมเสริม การให้ท่องสูตรคูณก่อนหรือหลังเรียน และให้เพื่อนช่วยสอน

สำหรับการประเมินด้านนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ด้านคุณธรรม จริยธรรมที่จำเป็นในการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข การอยู่ร่วมกับผู้อื่นด้วยวิถีทางประชาธิปไตย ผลการประเมินพบว่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ นักเรียนมีนิสัยรักการทำงาน มีความสนใจแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง มีระเบียบวินัย การเอาใจใส่สิ่งของของตน อยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง และนักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานร่วมกัน การปฏิบัติตามหน้าที่ของตนเป็นพลเมืองดี มีน้ำใจช่วยเหลือผู้อื่น มีความซื่อสัตย์ อยู่ในเกณฑ์ระดับดี และนักเรียนมีสุขภาพร่างกายแข็งแรงและมีสุขภาพจิตที่ดี อยู่ในเกณฑ์ระดับดีมาก ในด้านการมีเจตคติที่ดีต่อการทำงานของนักเรียนนั้นเป็นสิ่งที่ครูผู้สอนจำเป็นต้องสร้างความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจที่ดีให้เกิดขึ้นกับนักเรียน แนวโน้มที่นักเรียนจะประสบผลสำเร็จในการเรียนย่อมมีมากขึ้นในการประเมินพบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีต่อการทำงาน ได้แก่ การเห็นคุณค่าของการทำงานเป็นกลุ่ม การแก้ปัญหที่เกิดขึ้นขณะทำงาน การกล้าแสดงออกและเชื่อมั่นตนเอง การใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ และมีนิสัยรักการทำงาน กล่าว

คือนักเรียนมีความมุ่งมั่นในการทำงาน ตรงต่อเวลา รับผิดชอบและรู้จักการพึ่งตนเอง ซึ่งผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุรพล พงศ์สุวรรณ (2538) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ เจตคติและนิสัยการทำงานของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 กลุ่มโรงเรียนปอแดง สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเทิง จังหวัดเชียงราย พบว่า นักเรียนมีเจตคติที่ดีและเห็นคุณค่าในการทำงานร่วมกันอยู่ในระดับค่อนข้างดีและนักเรียนมีนิสัยในการทำงานและการมีวินัยในตนเองอยู่ในระดับดี ดังนั้นในการสร้างเจตคติที่ดีในการทำงานของนักเรียน ครูจะต้องสร้างเจตคติที่ดีของนักเรียนที่มีต่อการทำงานให้เกิดขึ้นก่อน เพื่อให้ นักเรียนยอมรับและปฏิบัติตามพฤติกรรมนั้นอย่างต่อเนื่อง ในที่สุดพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออกก็จะกลายเป็นนิสัยถาวร และติดตัวนักเรียนตลอดไป อีกทั้งครูยังจะต้องเป็นแบบอย่างที่ดีให้แก่ นักเรียนและร่วมมือกับผู้ปกครองเพื่อส่งเสริมสนับสนุนให้นักเรียนทำพฤติกรรมนั้นเมื่ออยู่ที่บ้าน เพื่อให้สอดคล้องกับที่โรงเรียนอันจะทำให้ นักเรียนเกิดความมั่นใจ และภูมิใจในการกระทำของตน และจะกระทำต่อเนื่องจนเป็นลักษณะนิสัยที่ถาวรต่อไป

สำหรับการประเมินในด้านประชาธิปไตยของนักเรียน ซึ่งประชาธิปไตยนั้นเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความเกี่ยวข้องกับนักเรียนมาก เป็นสิ่งที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้จากชีวิตประจำวัน ในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และในโรงเรียน สิ่งที่จะช่วยให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้วิถีทางประชาธิปไตยมากที่สุดคือ การเรียนในห้องเรียน ซึ่งได้แก่ การสอดแทรกการสร้างวิถีทางประชาธิปไตยในการสอนกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ จากผลการประเมินด้านประชาธิปไตยของนักเรียนพบว่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ นักเรียนมีการแสดงออกถึงความเป็นประชาธิปไตย ได้แก่ การเคารพในสิทธิของผู้อื่น การเคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น การเคารพในกฎระเบียบ เช่น การเข้าแถวรับสิ่งของหรือ รับบริการตามลำดับก่อนหลัง การไม่หยิบฉวยหรือเอาสิ่งของผู้อื่นไปเป็นของตนโดยไม่ได้รับอนุญาต การรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น การร่วมมือกันในการทำงานและมีความรับผิดชอบในหน้าที่ ซึ่งผลการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของ พระพงษ์ ศรีหนึ่ง (2524) ได้ศึกษาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับพลเมืองดีในวิถีทางประชาธิปไตยของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,4,5 และ 6 ของนักเรียนโรงเรียนบ้านพุปวง พบว่า คุณลักษณะของนักเรียนที่แสดงถึงความมีประชาธิปไตย ได้แก่ คุณลักษณะการมีความรับผิดชอบ การทำงานเป็นหมู่คณะ การมีวินัยในตนเอง การยอมรับเหตุผล และการเคารพในสิทธิของตนและผู้อื่น อีกทั้งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ลาวัณย์ รักไทยดี (2531) ได้ศึกษาเกี่ยวกับส่งเสริมวิถีทางประชาธิปไตยในนักเรียนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดกรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีคุณลักษณะของวิถีทางประชาธิปไตย มีการเคารพและปฏิบัติตามกฎระเบียบ มีระเบียบวินัย เคารพสิทธิของผู้อื่น และมีความรับผิดชอบปฏิบัติหน้าที่เพื่อประโยชน์ส่วนรวม ดังนั้น เพื่อเป็นการส่งเสริมคุณลักษณะความเป็นประชาธิปไตยของนักเรียน ครูควรจัดกิจกรรมเพื่อฝึกฝนประชาธิปไตยด้วยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นกระบวนการกลุ่ม ควรมีการสอดแทรก และฝึกฝนอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่องในทุกชั้นเรียน

2. การประเมินมาตรฐานด้านกระบวนการ

2.1 การประเมินมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน

การประเมินมาตรฐานด้านการบริหารโรงเรียน จากผลการประเมิน พบว่า โรงเรียนได้ใช้แผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ โดยมีการกำหนดแผนของโรงเรียนจากความร่วมมือของชุมชนในการร่วมกันกำหนดเป้าหมายการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียนและความต้องการของผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 หมวด 1 มาตรา 8 การจัดการศึกษาให้ยึดหลัก ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา (กระทรวงศึกษาธิการ, 2542, หน้า 6) ในการวางแผนงานเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพนั้น จำเป็นต้องอาศัยความรู้ ความเข้าใจจากบุคลากรหลายฝ่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งชุมชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมรับผิดชอบในการจัดการศึกษา จะเกิดผลดีต่อการพัฒนาการศึกษาของโรงเรียน เพราะจะทำให้ชุมชนผู้ปกครองมีความเข้าใจว่าโรงเรียนเป็นของท้องถิ่น เป็นของชุมชนไม่ใช่เป็นหน้าที่รัฐบาลรับผิดชอบฝ่ายเดียว สำหรับความสำคัญของการควบคุม กำกับติดตาม และการนิเทศนั้น เป็นกระบวนการที่ส่งเสริมให้การทำงานมีรูปแบบที่เป็นประชาธิปไตย คือ การทำงานร่วมกัน แสดงความคิดเห็นและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน ช่วยให้ครูได้พัฒนาวิชาชีพของตนเองให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น อีกทั้งยังเป็นเครื่องมือที่สามารถสร้างขวัญและกำลังใจให้แก่บุคลากรมีความตั้งใจในการทำงานและจะทำให้งานประสบความสำเร็จได้อย่างมีประสิทธิภาพ (ชาญชัย อาจินสมาจาร, 2525, หน้า 5) จากผลการประเมิน ถึงแม้ว่าโรงเรียนจะมีแผนเป็นเครื่องมือในการบริหารงานที่เกิดจากความร่วมมือของชุมชนก็ตาม แต่ในด้านการควบคุม กำกับติดตาม และการนิเทศเพื่อให้การดำเนินงานบรรลุตามแผนงานนั้น ผลการประเมิน พบว่า โรงเรียนยังมีแผนการนิเทศ กำกับ ติดตามงานที่มีความชัดเจนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการประเมินยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ โรงเรียนยังไม่มีแผนการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียน ไม่มีเครื่องมือและเป้าหมายของการนิเทศที่ชัดเจน จึงทำให้ขาดการนิเทศ ควบคุม กำกับ และติดตามการปฏิบัติงานอย่างต่อเนื่อง มีแต่เพียงการนิเทศการสอนที่เป็นรูปแบบของการมอบหมายให้ฝ่ายวิชาการโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการนิเทศการสอนของครู และผลจากการนิเทศยังไม่มีมีการนำมาใช้ในการพัฒนางาน และปรับปรุงการสอนของครูอย่างจริงจัง ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญเลี้ยว หินศรีสุวรรณ (2532) ได้ศึกษาเกี่ยวกับ การศึกษากระบวนการบริหารงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดเชียงใหม่ จากการศึกษาพบว่า ปัญหาอุปสรรคที่มีต่อกระบวนการบริหารของผู้บริหารโรงเรียนก็คือ ขาดการนิเทศ ควบคุม กำกับ และติดตามผล ดังนั้น ผู้บริหารและครูจำเป็นต้องพิจารณา ปรับปรุง แก้ไขงานด้านการควบคุม กำกับติดตาม และการนิเทศโดยให้มีแผนงานในการปฏิบัติที่ชัดเจน เนื่องจากกระบวนการนิเทศจัดเป็นกระบวนการที่สำคัญ ที่จะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน และจะต้องเกิดขึ้นร่วมกันกับครู ผู้บริหาร และบุคลากรทุกฝ่ายในการวางแผน

กำหนดเป้าหมาย และกระบวนการปฏิบัติร่วมกัน เพื่อที่จะสามารถใช้กระบวนการนี้เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนางานให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

ด้านโรงเรียนสนับสนุนให้บุคลากรเกิดความมุ่งมั่นในการพัฒนางาน โดยจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวก และประโยชน์ตอบแทนในการปฏิบัติงานได้อย่างเหมาะสมเป็นธรรม ในด้านการจัดสวัสดิการ สิ่งอำนวยความสะดวกและค่าตอบแทนนับว่าเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้ผู้ทำงานเกิดความพึงพอใจ ทำให้รู้สึกเต็มใจที่จะปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุตามเป้าหมาย และมนุษย์จะเกิดความพึงพอใจในการทำงาน ปัจจัยที่สำคัญได้แก่ การมีความมั่นคงในการทำงานและมีสิ่งตอบแทนที่จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการยังชีพ ถ้าคนได้รับปัจจัยเพียงพอ คนนั้นจะสามารถทำงานอย่างเต็มความสามารถของเขาด้วยความเต็มใจซึ่งจะก่อให้เกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ของงาน (เสนาะ ดิยาว, 2525, หน้า 5) จากผลการประเมินดังกล่าวพบว่า โรงเรียนจัดสวัสดิการให้แก่บุคลากรในโรงเรียนอยู่ในระดับน้อย ซึ่งผลการประเมินยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือบุคลากรจะได้รับสวัสดิการค่าตอบแทนเป็นรายเดือนเท่านั้น ส่วนสวัสดิการในด้านการรักษาพยาบาล ที่พักอาศัย การเบิกค่าเล่าเรียนบุตร และอื่น ๆ โรงเรียนยังไม่มีสวัสดิการจัดให้ เนื่องจากบุคลากรทุกคนเป็นอัตราจ้างชั่วคราว ซึ่งจะไม่ได้รับสวัสดิการใด ๆ จากรัฐบาล อีกทั้งโรงเรียนยังขาดงบประมาณที่จะจัดสวัสดิการในด้านต่าง ๆ ดังนั้น บุคลากรบางคนจึงจำเป็นต้องหารายได้พิเศษ เช่น การสอนพิเศษ ซึ่งเป็นสาเหตุให้ครูไม่มีเวลาเพียงพอในการทุ่มเทด้านการเตรียมการสอน และการปฏิบัติงานอื่น ๆ เท่าที่ควร ปัญหาอีกประการหนึ่งที่พบก็คือ จะมีการเปลี่ยนแปลงครูในการปฏิบัติงานอยู่ตลอด เนื่องจากครูสามารถหางานใหม่ที่มีความมั่นคงและสวัสดิการที่ดีกว่าจึงส่งผลกระทบต่อการทำงานของโรงเรียนและการบริหารงานบุคลากรภายในโรงเรียนจากลักษณะการปฏิบัติงานของครูดังกล่าว ทำให้ครูเกิดความรู้สึกไม่มั่นคงและไม่ปลอดภัยในการทำงาน ซึ่งผลการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของ คำนึ่ง นกแก้ว (2524) ได้ศึกษาเรื่อง ความพึงพอใจในการทำงานของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาในเขตการศึกษาที่ 3 ผลการศึกษาค้นคว้าพบว่า องค์ประกอบที่มีความพึงพอใจในการทำงานของครู คือ ความสำเร็จของงาน ความปลอดภัยในการทำงาน และการได้รับความยอมรับนับถือ และองค์ประกอบที่ทำให้ครูไม่พึงพอใจในการทำงานคือ ความไม่มั่นคงและความไม่ปลอดภัยในการทำงาน ดังนั้น หากโรงเรียนได้พิจารณาถึงการจัดสวัสดิการด้านต่าง ๆ ให้แก่บุคลากรก็จะสร้างความมั่นคงในการทำงาน และจะเป็นขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานให้เกิดประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2.2 การประเมินมาตรฐานด้านการเรียนการสอน

การประเมินมาตรฐานด้านการเรียนการสอน จากผลการประเมินพบว่า ด้านการวางแผนการสอนให้สอดคล้องกับหลักสูตร ความต้องการของนักเรียนและท้องถิ่น อยู่ในระดับมาก ครูผู้สอนทุกวิชามีการทำกำหนดการสอน แผนการสอนมีความชัดเจนและสอดคล้องกับหลักสูตร

ตลอดจนมีการจัดทำแผนการสอนล่วงหน้า 1 สัปดาห์ และจะมีการตรวจแผนการสอนทุกเดือน โดยฝ่ายวิชาการ โรงเรียน ซึ่งเป็นเครื่องแสดงให้เห็นว่า ครูมีการเตรียมความพร้อมก่อนที่จะดำเนินการสอนเพราะแผนการสอนจะเป็นแนวทางที่สำคัญที่ครูจะใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการจัดการกระบวนการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนไปสู่จุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ (หน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ, 2534, หน้า 32) อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าครูจะมีการวางแผนการสอนครบในทุกวิชา แต่ในด้านการดำเนินการสอน พบว่า ในด้านการจัดการเรียนการสอนครูยังให้นักเรียนได้ฝึกคิดปฏิบัติจริง การให้แสวงหาความรู้ด้วยตนเองและการประเมินปรับปรุงผลงานของตนยังอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผลการประเมินยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน จากความสำคัญของการจัดการเรียนการสอนซึ่งนับว่าเป็นหัวใจสำคัญของการนำหลักสูตรไปใช้และกระบวนการสอนเป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ เกิดคุณสมบัติ และเกิดทัศนคติตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร (อานาจ จันทร์แป้น, 2532, หน้า 81) และในการจัดการกระบวนการเรียนการสอนนั้นครูจะต้องจัดการเรียนการสอนโดยเน้นทักษะกระบวนการมากกว่าเนื้อหา สอนโดยยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและใช้ทักษะกระบวนการกลุ่มในการทำงานของนักเรียน จึงจะทำให้ให้นักเรียนมีคุณสมบัติตรงตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ จากผลการประเมินดังกล่าว พบว่า การจัดการกระบวนการเรียนการสอนของครูยังยึดครูผู้สอนเป็นศูนย์กลางมากกว่านักเรียน ครูยังยึดเนื้อหา ตำราเรียนเป็นสำคัญมากกว่า การฝึกทักษะกระบวนการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน จึงทำให้กิจกรรมการสอนของครูส่วนใหญ่ครูจะเป็นผู้บรรยาย ยังขาดการฝึกให้นักเรียนเกิดทักษะของกระบวนการคิดวิเคราะห์ การรู้จักคิดวิจารณ์เพื่อปรับปรุงพัฒนางานของตนเอง และกระบวนการจัดกิจกรรมการสอนยังขาดการเน้นให้นักเรียนได้ลงมือฝึกปฏิบัติจริง ขาดการส่งเสริมให้นักเรียนศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง จากผลการประเมินดังกล่าว สอดคล้องกับการวิจัยของ พงศ์พันธุ์ ไชยวัฒน์ (2541) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนบ้านภาควิทยาคม จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า การใช้หลักสูตรของครูโดยภาพรวมยังใช้หลักสูตรเป็นเครื่องมือในการเรียนการสอนได้ไม่ดีเท่าที่ควร ครูยังยึดเนื้อหาสาระในตำราเป็นสำคัญมากกว่าหลักการ และจุดมุ่งหมายของหลักสูตร และจากการประเมินยังพบอีกว่า ในด้านการติดตามการนิเทศการสอนของครู โรงเรียนยังไม่มีแผนงานการนิเทศและรูปแบบของการนิเทศที่ชัดเจน ครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังไม่เห็นความสำคัญและขาดความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศ ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับการวิจัยของ เสาวคนธ์ โอภาสศิริกุล (2536) ได้ศึกษาการใช้รูปแบบการประเมินแบบจำลองชิปปี้เพื่อศึกษาความคิดเห็นของครูโรงเรียนปิ่นสร้อยแสดส่ววิทยาลัย พบว่า ครูบางส่วนไม่เข้าใจเรื่องหลักสูตร ครูไม่เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอน เนื่องจากเคยชินกับแนวปฏิบัติเดิม นอกจากนี้ครูยังไม่เห็นความสำคัญและความจำเป็นของการนิเทศตลอดจนขาดการนิเทศอย่างสม่ำเสมอและทั่วถึง ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรให้ความสำคัญในการร่วมกันวางแผนในเรื่องการติดตามและการ

นิเทศ เพราะกระบวนการนิเทศจะเป็นสิ่งกระตุ้น สนับสนุนส่งเสริมให้ครูเกิดการพัฒนาการสอนของตน อีกทั้งทำให้เกิดการพัฒนาความสามารถด้านการคิดวิเคราะห์ ความสามารถในการเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนของตนที่จะนำไปสู่การพัฒนาการสอนที่มีประสิทธิภาพ สำหรับการประเมินในด้านการจัดการเรียนการสอนเชื่อมโยงกับสภาพชุมชน และการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูยังขาดการประสานงานกับชุมชนและภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จะนำมาร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อีกทั้งครูไม่ทราบว่าชุมชนที่โรงเรียนตั้งอยู่มีภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องใดบ้าง เนื่องจากครูขาดการประสานงานและผู้นำให้คำแนะนำ อีกทั้งไม่มีงบประมาณในการดำเนินการ สาเหตุอีกประการหนึ่งก็คือ โรงเรียนจะมีการเปลี่ยนแปลงครูผู้สอนบ่อยจึงทำให้ครูไม่มีระยะเวลาที่จะสร้างความคุ้นเคยกับชุมชน จากผลการประเมินดังกล่าว สอดคล้องกับงานวิจัยของ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2539) ศึกษาเกี่ยวกับภูมิปัญญาท้องถิ่นกับการจัดการเรียนการสอนในระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารและครูยังไม่เห็นความสำคัญของความรู้ที่มีอยู่ในท้องถิ่น การประสานงานกับชุมชนมีค่อนข้างน้อย ขาดแหล่งข้อมูลในชุมชนว่ามีภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องใดบ้าง เนื่องจากครูไม่มีเวลาเพียงพอในการประสานงานกับชุมชน ดังนั้น ผู้บริหารและครูควรตระหนักเห็นความสำคัญและคุณค่าของการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งที่จะทำให้การดำเนินการจัดการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่นและความต้องการของผู้เรียนอย่างแท้จริง

ด้านการสื่อการเรียนการสอน ความสำคัญของสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งสำคัญจำเป็นที่จะเพิ่มประสิทธิภาพการสอนของครูให้ดีขึ้น และทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่เข้าใจชัดเจนยิ่งขึ้น ครูควรรู้จักเลือกใช้สื่ออุปกรณ์ที่หลากหลาย น่าสนใจให้เหมาะสมกับวัตถุประสงค์ของบทเรียนและวัยของผู้เรียน (สนิธ สัตโยภาส, 2532, หน้า 149) จากผลการประเมินด้านการใช้สื่อการสอนของครู พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังใช้สื่อประกอบการสอนน้อย ครูยังไม่ได้ใช้สื่ออย่างหลากหลายและขาดการผลิตสื่อ สื่ออุปกรณ์การสอนที่ครูใช้ได้แก่ ชอล์ก กระดานดำ บัตรคำ และหนังสือเรียน ซึ่งสื่อที่ครูใช้ดังกล่าวยังไม่เพียงพอต่อการนำไปสู่การพัฒนาในการฝึกทักษะกระบวนการต่าง ๆ ที่จะเกิดขึ้นแก่ผู้เรียน สาเหตุที่ครูมีการใช้สื่อประกอบการสอนน้อยเนื่องมาจากครูขาดความรู้ ความเข้าใจในการผลิตสื่อ และขาดงบประมาณในการซื้อวัสดุอุปกรณ์มาผลิตสื่อ อีกทั้งครูยังไม่มีมีการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอน เพื่อที่จะทราบข้อดี ข้อบกพร่องในการพัฒนาปรับปรุงวิธีสอนและการใช้สื่อการเรียนการสอนให้มีความเหมาะสมและให้มีประสิทธิภาพ ผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ มีชัย พลทองมาก (2541) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการจัดการเรียนการสอนนิเทศภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา กลุ่มโรงเรียนหนองทองอำเภอไทยงาม จังหวัดกำแพงเพชร ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนขาดปัจจัยที่สนับสนุนการจัด

การเรียนการสอนโดยเฉพาะอย่างยิ่งวัสดุ อุปกรณ์ แบบเรียนและสื่อการเรียนการสอน และครูยังใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นสิ่งเดิม ๆ ไม่มีความหลากหลาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของ รสสุคนธ์ วีรวัฒน์ (2541) ศึกษาเกี่ยวกับการประเมินการเรียนการสอนของแผนกประถมศึกษา โรงเรียนปิ่นสรวงยลส่ววิทยาลัย จังหวัดเชียงใหม่ ผลการวิจัยพบว่า ครูขาดการประเมินการใช้สื่อการเรียนการสอนตลอดจนไม่มีการสำรวจความต้องการสื่อการเรียนการสอนของครูว่าสื่อนั้นใช้การได้หรือไม่อย่างไร เนื่องจากไม่มีบุคลากรที่รับผิดชอบงานด้านสื่อโดยตรง ดังนั้นผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณและวัสดุในการผลิตสื่อ และการจัดอบรมให้ความรู้ในด้านทักษะการผลิตและการใช้สื่อ เพื่อที่จะส่งเสริมให้ทักษะกระบวนการสอนของครูเกิดประสิทธิภาพต่อการเรียนรู้ของนักเรียนอย่างแท้จริง

3. การประเมินมาตรฐานด้านปัจจัย

การประเมินมาตรฐานด้านปัจจัยได้แก่ ด้านอาคารสถานที่ ซึ่งปัจจัยด้านอาคารสถานที่เป็นปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญในการสนับสนุนการปฏิบัติงานต่าง ๆ ของโรงเรียนให้ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ อีกทั้งยังช่วยเสริมสร้างขวัญกำลังใจให้กับบุคลากรของโรงเรียน สร้างความศรัทธาให้ชุมชนเข้ามามีบทบาทในการสนับสนุนการพัฒนาการเรียนการสอนของโรงเรียนมากขึ้น เพราะปัจจัยองค์ประกอบด้านอาคารสถานที่จะต้องเอื้ออำนวยต่อการจัดกิจกรรมหลายอย่าง โรงเรียนจะต้องมีการพัฒนาอาคารสถานที่และสิ่งแวดล้อมของโรงเรียนเพื่อที่จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการส่งเสริมกระบวนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ดังที่ วิจิตร วรุตบางกูร (2524, หน้า 89) ได้กล่าวถึง ความสำคัญของอาคารสถานที่ต่อการจัดการเรียนการสอนไว้ว่า สิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนมีส่วนสัมพันธ์กับทัศนคติและพฤติกรรมของนักเรียนอยู่มาก ลักษณะรูปร่างและการจัดสภาพห้องเรียนมีผลต่อกิจกรรมและปฏิริยาโต้ตอบของนักเรียนด้วยสิ่งเหล่านี้จะทำให้การเรียนการสอนเป็นไปโดยราบรื่น และอาจจะขัดขวางต่อการเรียนรู้ได้ จากผลการประเมินด้านปัจจัยในด้านอาคารสถานที่พบว่า จำนวนห้องเรียน สนามกีฬา สนามเด็กเล่น และอุปกรณ์ ห้องสมุด ห้องปฏิบัติการทางภาษา ห้องปฏิบัติการวิทยาศาสตร์ และห้องปฏิบัติการคอมพิวเตอร์ มีความเพียงพอกับจำนวนนักเรียนอยู่ในระดับน้อย ผลการประเมินยังไม่ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน กล่าวคือ เกณฑ์มาตรฐานห้องเรียนมีขนาดพื้นที่ 6 x 9 ตารางเมตรต่อจำนวนนักเรียน 25 คน จากการประเมินพบว่า ขนาดห้องเรียน 6 x 9 ตารางเมตร มีนักเรียนเฉลี่ยห้องละ 40 คน ซึ่งจะทำให้มีพื้นที่ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนน้อยและคับแคบ จากผลการประเมินดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัยของ อรุณญา รุกขมธุร์ (2526) ได้ศึกษาเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมของโรงเรียนเอกชนในเครือคารอลิกและสภาคริสตจักรแห่งประเทศไทย ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ครูมีความต้องการให้โรงเรียนขยายห้องเรียนให้มีขนาดที่พอเหมาะได้สัดส่วนกับจำนวนนักเรียน ตลอดจนปรับปรุงห้องเรียนให้อยู่ในสภาพเหมาะสม ถูกสุขลักษณะและจัดให้มีสนามกีฬาสำหรับให้นักเรียนได้ใช้ตลอดเวลา และ

จากผลการประเมินด้านปัจจัยยังพบอีกว่า โรงเรียนยังไม่มีอาคารเอนกประสงค์ ห้องประชุม นักเรียนและสถานีกีฬาสำหรับจัดกิจกรรมด้านพลศึกษา และนันทนาการ ส่วนห้องพักครูที่มีอยู่ในปัจจุบันยังไม่เพียงพอต่อจำนวนครู ครูส่วนใหญ่จะใช้ห้องเรียนเป็นห้องพัก ซึ่งไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานสอน การเตรียมการสอนและการผลิตสื่อ และไม่มีที่จัดเก็บสื่ออุปกรณ์ประกอบการสอน ซึ่งส่งผลกระทบต่อให้ครูไม่สามารถจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้เกิดประสิทธิภาพได้อย่างเต็มที่

จากผลการประเมินสอดคล้องกับงานวิจัยของ พิชิต ไชยเขียว (2539) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดกรมสามัญศึกษาที่ได้รับรางวัลพระราชทานปีการศึกษา 2534-2537 พบว่า งานอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมของโรงเรียนที่มีปัญหา ได้แก่ โรงเรียนมีห้องเรียนไม่เพียงพอ ขาดอาคารประกอบ ห้องพิเศษ และห้องปฏิบัติการสอน ดังนั้น ผู้บริหารควรเห็นความสำคัญในการแก้ไขปัญหามาเพื่อวางแผนทางในการพัฒนางานอาคารสถานที่ให้มีความเหมาะสมเกิดประสิทธิภาพต่อการจัดกิจกรรมด้านต่าง ๆ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อคุณภาพของนักเรียน

จากผลการประเมินดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ผู้บริหารและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องควรตระหนักและเห็นความสำคัญ ให้ความร่วมมือกันในการพัฒนางานด้านต่าง ๆ ของโรงเรียนทั้งงานอาคารสถานที่ งานบริหาร งานวิชาการ และงานคุณภาพนักเรียน เพราะงานด้านต่าง ๆ จะเป็นปัจจัยที่สำคัญที่มีความเกี่ยวข้องสัมพันธ์กันจะก่อให้เกิดการพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนในทุกด้านประสบผลสำเร็จและมีประสิทธิภาพตามเป้าหมายของการศึกษา

ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

จากการประเมินมาตรฐาน โรงเรียนสาธิตสถาบันราชภัฏเชียงใหม่แบบมีส่วนร่วมในครั้งนี้ผู้วิจัยขอเสนอแนวคิดที่จะเป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการจัดการศึกษาของโรงเรียน ดังนี้

1. โรงเรียนควรมีการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศ และจัดทำแผนการดำเนินงานให้ครอบคลุมภารกิจให้สอดคล้องกับสภาพของโรงเรียน ตลอดจนการประเมินผลการดำเนินงานตามแผนและการพัฒนารูปแบบการวางแผนให้เหมาะสม
2. จัดกิจกรรมการนิเทศภายในโรงเรียน โดยการสำรวจปัญหาของโรงเรียนและความต้องการของบุคลากร สร้างเครื่องมือการนิเทศ ดำเนินการนิเทศภายในโรงเรียน ประเมินและปรับปรุงการนิเทศ
3. การจัดทำแผนการสอนที่มีองค์ประกอบครบถ้วนสัมพันธ์กันสอดคล้องกับหลักสูตรและนักเรียน
4. การผลิต ใช้ และพัฒนาสื่อการเรียนการสอน โดยการจัดหา ผลิต ทดลอง ปรับปรุง พัฒนา และนำสื่อการเรียนการสอนไปใช้

5. นำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
6. การพัฒนาเครื่องมือและวิธีการประเมินผลการเรียน
7. การพัฒนาบุคลากรด้านทักษะกระบวนการคิด กระบวนการทำงาน และพัฒนาทักษะการสอน รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรพัฒนาตนเอง
8. จัดกิจกรรมส่งเสริมการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์และจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณภาพชีวิต ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม ส่งเสริมเจตคติที่ดีในการเรียนและการทำงาน
9. จัดสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน ให้ครบตามเกณฑ์ที่กำหนด โดยจัดตกแต่งสภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอกห้องเรียน และบริเวณโรงเรียน จัดหาวัสดุครุภัณฑ์ประจำห้องเรียนและภายนอกห้องเรียน
10. จัดห้องพิเศษต่าง ๆ ให้ครบตามภารกิจ และจัดสภาพแวดล้อมให้เหมาะสมกับวัย และเอื้อต่อการเรียนการสอน
11. ร่วมมือในการปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ระหว่างโรงเรียนกับชุมชน โดยการส่งเสริมความสัมพันธ์ในการร่วมกิจกรรมระหว่างโรงเรียน ผู้ปกครอง และชุมชน

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยต่อไป

1. ควรมีการประเมินมาตรฐานการศึกษาอย่างต่อเนื่อง และนำวิธีการประเมินแบบมีส่วนร่วมนี้ไปใช้ประเมินกับโรงเรียนระดับอื่น เช่น โรงเรียนระดับอนุบาล และโรงเรียนระดับมัธยม
2. ควรให้บุคลากรที่มีส่วนร่วมในการประเมินได้เข้าใจกระบวนการประเมิน บทบาทหน้าที่ในการประเมิน เพื่อจะทำให้ผลการประเมินมีประสิทธิภาพที่ดี